

Motion till riksdagen

1985/86:U512

Gullan Lindblad (m)

Kurdernas situation

Kurdernas situation har på senare år uppmärksammats mera än tidigare, tyvärr ofta på ett negativt sätt genom utvisningsbeslut och vissa gruppers agerande.

Om man försöker sätta sig in i kurdernas situation — framför allt i ett historiskt perspektiv — grips man av att det kurdiska folket förtryckts och levt under synnerligen svåra förhållanden under århundraden. Trots detta har kurderna försökt behålla sin kultur och sina folkliga traditioner.

Det finns i dag mellan 14 och 20 miljoner kurder i världen, huvudsakligen i Turkiet, Iran, Irak och Syrien. En mindre grupp lever i Sovjetunionen. Alltfler har kommit till Europa som flyktingar, och ett växande antal har fått en fristad också i Sverige.

Turkiet

De flesta kurder bor i Turkiet, uppskattningsvis 10—12 miljoner. Turkiets officiella inställning tycks vara att det över huvud taget inte finns några kurder. Man talar om "bergsturkar", och dessa har förvisats till landets mest eftersatta område. Den turkiska armén lär vid flera tillfällen ha korsat gränsen till Iran och Irak och öppet utfört massakrer på dessa länders befolkningsgrupper i sin jakt på "kriminella och terrorister". Resultatet har blivit ett växande antal flyktingar från Turkiet till olika länder i Västeuropa och Mellanöstern.

Iran

Den näst största kurdiska gruppen — ca 5 miljoner — finns i Iran. På grund av ständig förföljelse sedan lång tid tillbaka var kurderna en av de grupper som aktivt bidrog till att störta shahen och därmed hjälpa Khomeini till makten. Hans förtryckarregim vände sig emellertid mycket snart emot dem, och det förs i dag ett regelrätt krig mot dem. Flyktingströmmen till irakiska och turkiska Kurdistan växer.

Irak

Kurderna i Irak — ca 3 miljoner — har uppnått en viss formell självständighet, men i realiteten är de fortfarande en förföljd folkgrupp. I Irak förs en aktiv gerillakamp. Eftersom Iran stöder den kurdiska gerillan i Irak svarar Irak med att ge sitt stöd till de kurdiska rebellerna i Iran.

Situationen för kurderna i Syrien — ca 1 miljon — är mindre känd, men de anses vara de minst förföljda kurderna i det egentliga Kurdistan beroende på en annan kultur- och utbildningspolitik. Tusentals kurder lever dock utan medborgarskap i Syrien, sedan de efter revolter i Turkiet 1925 och 1938 invandrade till Syrien i stor skala. Syrien fungerar i dag som ett transitland för de oftast intellektuella och politiskt aktiva flyktingar som därifrån söker sig till Västeuropa. Syrien tar emot kurdiska flyktingar från ärkefienden Irak, medan flyktingar från det allierade Iran inte släpps in på några villkor.

Antalet flyktingar från syriska Kurdistan är ganska litet, några hundratal i hela Europa.

Svår situation

Kurdernas situation är särskilt svår genom att de är splittrade inbördes och genom att de är spridda i flera länder. Det finns en sammanhållning och en gemensam kulturell bakgrund men också stora skillnader av språklig, social och politisk natur. Strävan efter en gemensam kurdisk identitet tycks dock vara stark.

Vad kan Sverige göra internationellt?

Har Sverige gjort tillräckligt för att stödja kurderna i vad gäller deras mänskliga rättigheter? Denna och många andra frågor ställdes i Karlskoga vid en debatt under den kurdiska kulturvecka som anordnades där i oktober 1985. Karlskoga kommun är en av de kommuner som tagit emot en grupp flyktingar, framför allt kurder. Nu engagerade man politiska representanter från samtliga riksdagspartier i kurdernas svåra situation. Genom deras berättelser om förföljelse, våld och tortyr och genom deras bildkonst fick vi en större inblick än tidigare i folkets kultur och dess hårda öden genom tiderna.

Vi måste fråga oss: Har vi stött kurdernas strävan till en gemensam kurdisk identitet? Har vi hjälpt dem tillräckligt humanitärt? Kurderna drabbas svårt under det pågående kriget och får ingen hjälp från de krigförande staterna, inte ens elementär läkarvård. Flyktingläger och byar är sönderbombade längs den irakisk-iranska gränsen. Bl. a. mediciner och bedövningsmedel saknas helt.

Av budgetpropositionen framgår att 10 milj. kr. gått till katastrofbistånd "för hjälp och skydd åt krigsdrabbade" i Iran/Irak under budgetåret 1984/85. Det förutsätts att liknande stöd utgår även under kommande budgetår.

Från kurdisk sida efterlyses nu organiserade hjälpsändningar till de nödlidande i de sönderbombade byarna och flyktinglägren längs den irakisk-iranska gränsen.

Hemställan

Mot. 1985/86
U512

Med stöd av det ovan sagda hemställer undertecknad

1. att riksdagen hos regeringen begär ett lämpligt internationellt agerande för kurdernas sak, t. ex. i Europarådet och FN,
2. att riksdagen begär att regeringen prövar möjligheten att genom lämplig organisation distribuera hjälpsändningar till nödlidande i kurdiska byar och flyktingläger.

Stockholm den 27 januari 1986

Gullan Lindblad (m)